

BOSANSKOHERCEGOVAČKI KOMITET ZA ELEKTROTEHNIKU

IZVJEŠTAJ O RADU

Bosanskohercegovačkog komiteta za elektrotehniku
za 2025. godinu

Spisak skraćenica i pojmova

BAS – Bosanskohercegovački standard (dvoslovna oznaka za državu Bosnu i Hercegovinu (BA), koja je utvrđena međunarodnim standardom ISO 3166-1, i početno slovo riječi standard (S))

BAS/TC – Tehnički komitet (stručno tijelo Instituta za standardizaciju)

CEN – Evropski komitet za standardizaciju / *European Committee for Standardization* (www.cen.eu)

CENELEC – Evropski komitet za standardizaciju u oblasti elektrotehnike / *European Committee for Electrotechnical Standardization* (www.cenelec.eu)

ETSI – Evropski institut za standardizaciju u oblasti telekomunikacija / *European Telecommunications Standards Institute* (www.etsi.org)

ISO – Međunarodna organizacija za standardizaciju / *International Organization for Standardization* (www.iso.org)

IEC – Međunarodna komisija za elektrotehniku / *International Electrotechnical Commission* (www.iec.ch)

IEEE – Institut inženjera elektrotehnike i elektronike / *Institute of Electrical and Electronics Engineers* (www.ieee.org)

EN – Oznaka evropskog standarda

HD – Harmonizirani dokument - CENELEC standard koji se obavezno mora primijeniti na nacionalnom nivou, barem objavljivanjem njegovog naziva i broja HD te se moraju povući svi konfliktni nacionalni standardi

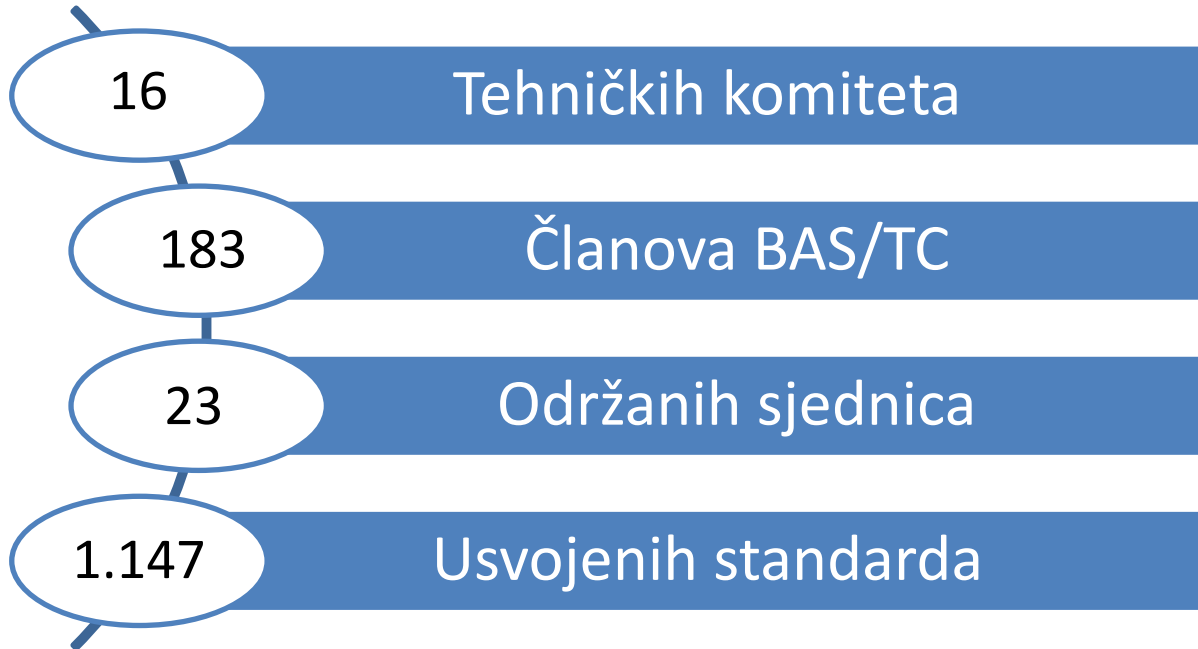
Direktiva - Zakonodavni akt kojim se utvrđuje cilj koji sve države članice EU moraju ostvariti. Direktive obavezuju u pogledu ciljeva koji treba da se postignu, ali ostavljaju slobodu u pogledu izbora oblika i metoda za njihovo provođenje.

Tehnički komiteti instituta za standardizaciju BiH

iz oblasti elektrotehnike

#	Oznaka komiteta	Naziv komiteta	Godina osnivanja	Broj članova
1.	BAS/TC 1	<i>Informaciona tehnologija</i>	1998	17
2.	BAS/TC 5	<i>Telekomunikacije</i>	1997	16
3.	BAS/TC 6	<i>Oprema za eksplozivne atmosfere</i>	1997	12
4.	BAS/TC 8	<i>Koordinacija izolacije, visokonaponska ispitivanja i mjerni transformatori</i>	1998	11
5.	BAS/TC 10	<i>Oprema za mjerenje električne energije i upravljanje opterećenjem</i>	1998	10
6.	BAS/TC 15	<i>Elektromagnetna kompatibilnost</i>	1999	7
7.	BAS/TC 18	<i>Energetski transformatori, mjerni releji i zaštitna oprema</i>	1999	14
8.	BAS/TC 19	<i>Električne instalacije u zgradama</i>	1999	13
9.	BAS/TC 30	<i>Električni kablovi</i>	2000	17
10.	BAS/TC 46	<i>Željeznice</i>	2009	10
11.	BAS/TC 51	<i>Automatika</i>	2010	10
12.	BAS/TC 52	<i>Upravljačka i sklopna postrojenja</i>	2010	12
13.	BAS/TC 56	<i>Konvencionalni i alternativni izvori električne energije</i>	2010	13
14.	BAS/TC 57	<i>Kućanski i slični električni aparati</i>	2011	9
15.	BAS/TC 64	<i>VS2 - Elektrotehnička standardizacija</i>	2018	7
16.	BAS/TC 65	<i>VS3 - Standardizacija iz oblasti telekomunikacija</i>	2018	5

2025. godina u brojkama

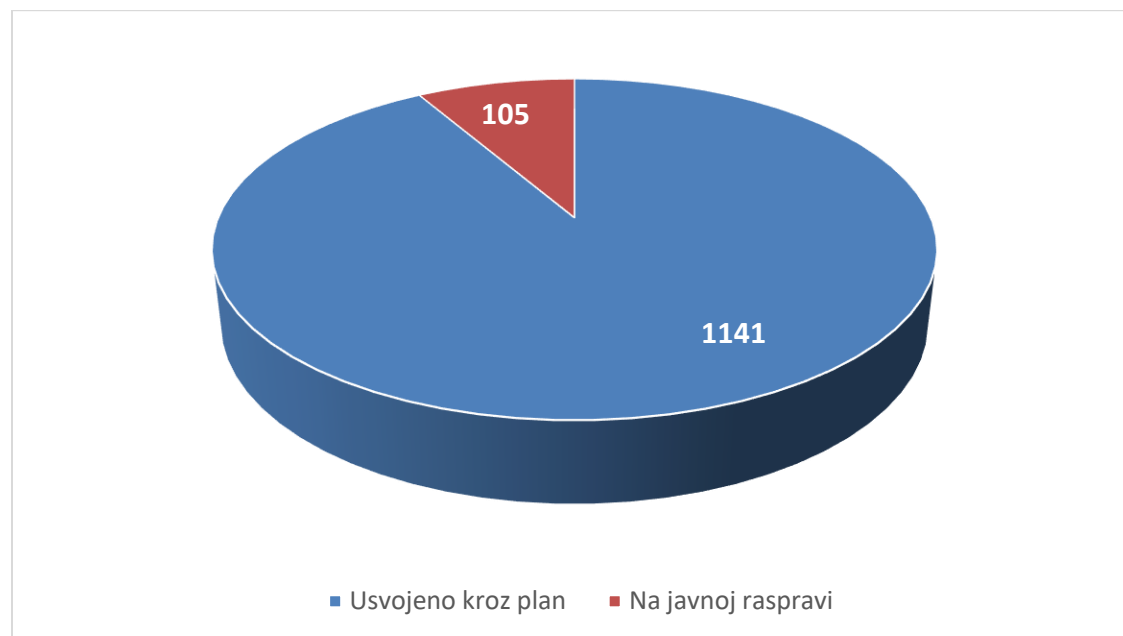
**Ukupan broj usvojenih standarda
u oblasti elektrotehnike**

16.361

Pregled aktivnosti po BAS tehničkim komitetima

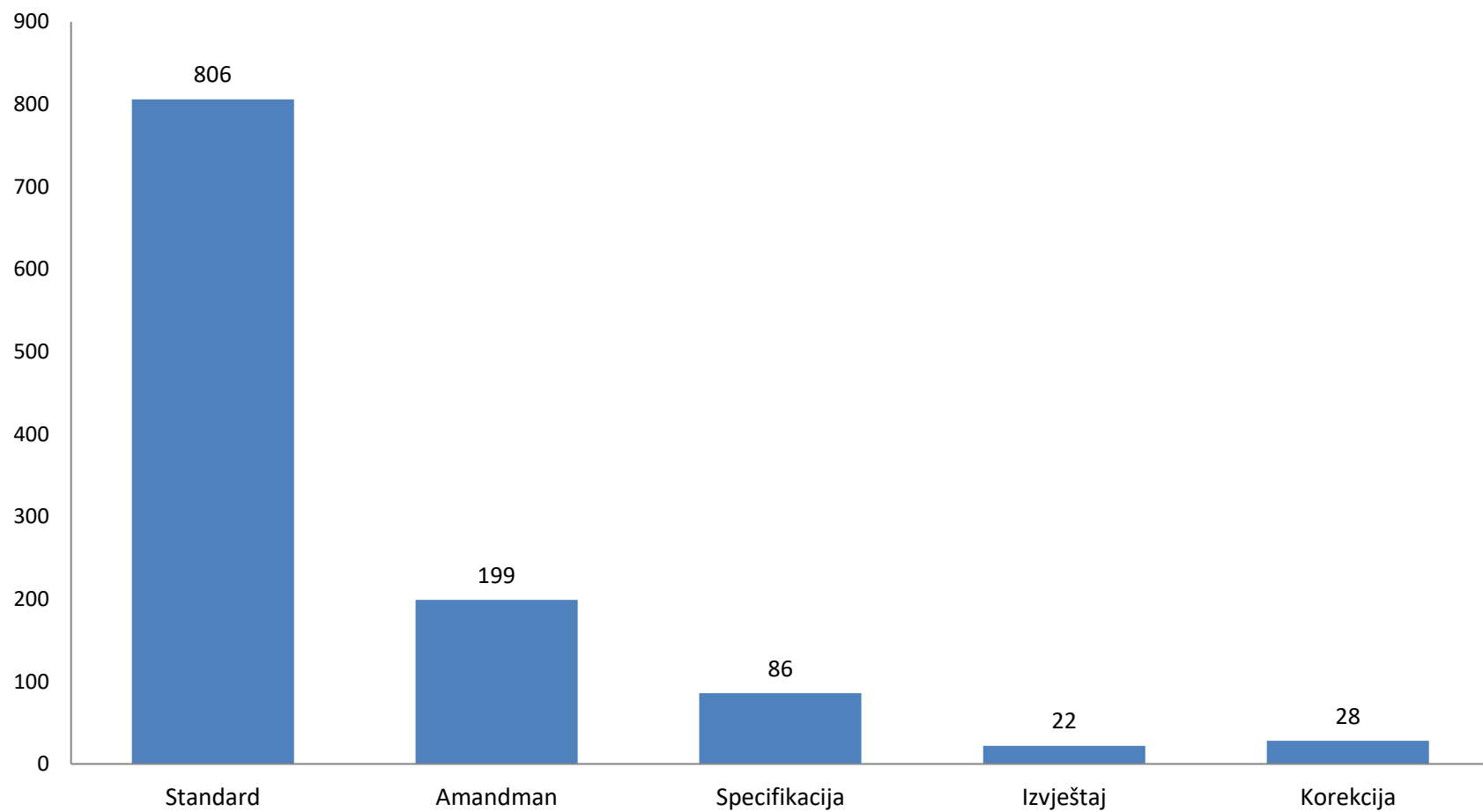
BAS/TC	Broj standarda po planu	Usvojeno	Na javnoj raspravi	Preostalo za usvajanje
1	163	163	-	-
5	146	146	-	-
6	6	6	-	-
8	24	22	2	-
10	19	17	2	-
15	20	20	-	-
18	15	15	-	-
19	45	45	-	-
30	98	97	1	-
46	75	75	-	-
51	97	97	-	-
52	23	23	-	-
56	48	47	1	-
57	118	118	-	-
64	99	0	99	-
65	250	250	-	-
	1246	1141	105	0

Izvršenje plana rada tehničkih komiteta iz oblasti elektrotehnike

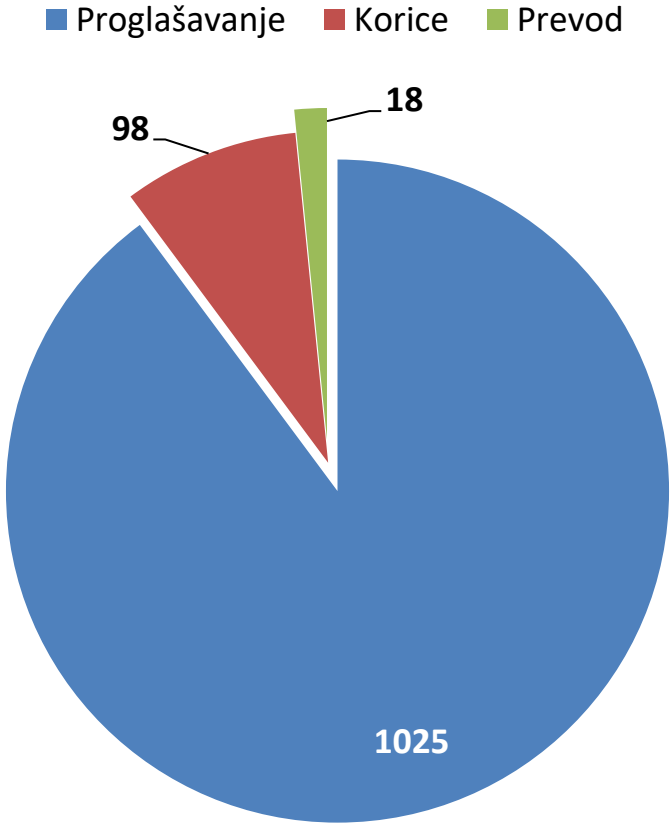

Procenat ispunjenosti plana usvajanja BAS standarda u 2025. godini je **91,5**. Razlog za ovaj procenat je imenovanje Savjeta za standardizaciju u IV kvartalu 2025. godine, preko kojeg je u plan dodato 349 standarda koji su u proces usvajanja krenuli tek u decembru.

Prema vrsti dokumenta

Prema metodi preuzimanja

BAS standardi objavljeni metodom prevoda

Oznaka standarda	Naslov standarda	BAS/TC	Jezik prevoda
BAS CLC/TS 61643-22:2025	<i>Niskonaponski prenaponski zaštitni uređaji - Dio 22: Prenaponski zaštitni uređaji spojeni na telekomunikacione i signalne mreže - Principi izbora i primjene</i>	BAS/TC 8	srpski
BAS EN 50365:2025	<i>Rad pod naponom - Električni izolacioni šljemovi za upotrebu na instalacijama niskog i srednjeg napona</i>	BAS/TC 8	srpski
BAS EN 50483-1:2025	<i>Zahtjevi za ispitivanje pribora niskonaponskih kablovskih snopova – Dio 1: Opšte odredbe</i>	BAS/TC 30	srpski
BAS EN 50483-2:2025	<i>Ispitni zahtjevi za pribor za izolirane niskonaponske nadzemne vodove - Dio 2: Zatezne i nosive stezaljke za samonoseći sistem</i>	BAS/TC 30	srpski
BAS EN 60335-2-8/A11:2025	<i>Kućanski i slični električni uređaji - Sigurnost - Dio 2-8: Posebni zahtjevi za aparate za brijanje, šišanje i slične aparate</i>	BAS/TC 57	srpski
BAS EN 60335-2-8/A12:2025	<i>Kućanski i slični električni uređaji - Sigurnost - Dio 2-8: Posebni zahtjevi za aparate za brijanje, šišanje i slične aparate</i>	BAS/TC 57	srpski
BAS EN 61439-6:2025	<i>Niskonaponske sklopne i upravljačke komponente – Dio 6: Sabirnički razvod (sabirnice)</i>	BAS/TC 52	bosanski
BAS EN 61869-3:2025	<i>Mjerni transformatori - Dio 3: Dodatni zahtjevi za induktivne transformatore</i>	BAS/TC 8	srpski
BAS EN 61869-4:2025	<i>Mjerni transformatori - Dio 4: Dodatni zahtjevi za kombinovane transformatore</i>	BAS/TC 8	hrvatski
BAS EN 61869-5:2025	<i>Mjerni transformatori - Dio 5: Dodatni zahtjevi za kapacitivne naponske transformatore</i>	BAS/TC 8	srpski

BAS EN 62271-1:2025	<i>Visokonaponska sklopna i upravljačka postrojenja - Dio 1: Zajedničke specifikacije za sklopna i upravljačka postrojenja naizmjenične struje</i>	BAS/TC 52	srpski
BAS EN 62841-4-1:2025	<i>Ručni alati s elektromotornim pogonom, prenosivi alati i mašine za travnjake i vrtove – Sigurnost – Dio 4-1: Posebni zahtjevi za lančane pile</i>	BAS/TC 57	bosanski
BAS EN IEC 60076-11:2025	<i>Energetski transformatori – Dio 11: Suhi transformatori</i>	BAS/TC 18	bosanski
BAS EN IEC 60335-2-9/A11:2025	<i>Kućanski i slični električni aparati - Sigurnost - Dio 2-9: Posebni zahtjevi za roštilje, tostere i slične prijenosne kuhinjske aparate</i>	BAS/TC 57	srpski
BAS EN IEC 60335-2-9:2025	<i>Kućanski i slični električni uređaji – Sigurnost –Dio 2-9: Posebni zahtjevi za roštilje, tostere i slične prenosive kuhinjske uređaje</i>	BAS/TC 57	srpski
BAS EN ISO/IEC 27001/A1:2025	<i>Informacijska sigurnost, kibernetička sigurnost i zaštita privatnosti – Sistemi za upravljanje sigurnošću informacija – Zahtjevi - Aktivnosti u vezi s klimatskim promjenama</i>	BAS/TC 1	bosanski
BAS ISO/IEC 27013:2025	<i>Sigurnost informacija, kibernetička sigurnost i zaštita privatnosti – Smjernice za integriranu implementaciju standarda ISO/IEC 27001 i ISO/IEC 20000-1</i>	BAS/TC 1	bosanski
BAS ISO/IEC 42001:2025	<i>Informaciona tehnologija – Vještačka inteligencija – Sistem upravljanja</i>	BAS/TC 1	bosanski

Procenat preuzetih CENELEC standarda za 2025. godinu

96,55 %

Procenat preuzetih ETSI standarda za 2024. godinu

98,50 %

Preuzeti standardi po direktivama

Red. br.	Oznaka direktive/ Uredne	Naziv Direktive/Uredbe	Broj i datum posljednje liste harmoniziranih standarda objavljene u <i>Službenom listu EU</i>	Ukupan broj standarda po Direktivi/Uredbi	Usvojeno	Planirano za usvajanje do kraja godine	Preostalo (nije u planu)
Pristupačnost							
1	Direktiva 2016/2102/EU	Veb sajtovi i mobilne aplikacije organa javnog sektora	OJ L 325 od (11.08.2021.)	1	1	0	0
Energetska efikasnost							
2	2009/125/EC - Ekodizajn Uredba (EU) 2017/1369 - Energetsko označavanje	Ekodizajn i energetsko označavanje	Nema harmoniziranih standarda.				
Mjere implementacije – Ekodizajn i energetsko označavanje							
3	92/42/EEC	Zahtjevi za efikasnost bojlera za toplu vodu koji koriste tečna i gasovita goriva	Nema harmoniziranih standarda.				
4	Uredba (EU) 641/2009 - Ekodizajn	Cirkulacijske pumpe	OJ C 254 (04.09.2013)	3	3	0	0
5	Uredba (EU) 617/2013 - Ekodizajn	Računari	Nema harmoniziranih standarda.				
6	Uredba (EU) 2019/424 - Ekodizajn	Računari i mali serveri	Nema harmoniziranih standarda.				
7	Uredba (EU) 2019/2022 - Ekodizajn (EU) 2019/2017 - Energetsko označavanje	Mašine za pranje suđa	OJ L 224 (12.9.2023)	3	3	0	0

8	Uredba (EU) 66/2014 - Ekodizajn Delegirana uredba (EU) 65/2014 - Energetsko označavanje	Pećnice, ploče i nape za domaćinstvo	OJ C 267 (11.08.2017)	12	12	0	0
9	Uredba (EU) 2019/2021 - Ekodizajn Delegirana uredba (EU) 2019/2013 - Energetsko označavanje	Elektronski ekrani	Nema harmoniziranih standarda.				
10	Uredba (EU) 2019/1781 - Ekodizajn	Elektromotori	OJ C 394 (20.12.2012)	2	2	0	0
11	Uredba (EU) 327/2011 - Ekodizajn	Ventilatori	Nema harmoniziranih standarda.				
12	Uredba (EU) 206/2012 - Ekodizajn Delegirana uredba (EU) 626/2011 - Energetsko označavanje	Uređaji za klimatizaciju i ventilatori	OJ C 092 (09.03.2018)	6	6	0	0
13	Direktiva 92/42/EEC - Ekodizajn	Kotlovi za toplu vodu	Nema harmoniziranih standarda.				
14	Uredba (EU) 814/2013 - Ekodizajn Delegirana uredba (EU) 812/2013 - Energetsko označavanje	Bojleri i rezervoari tople vode	OJ C 207 (3.7.2014)	17	17	0	0
15	Uredba (EU) 813/2013 - Ekodizajn Delegirana uredba (EU) 811/2013 - Energetsko označavanje	Grijači prostora	OJ L 2024/2909 (25.11.2024)	1	0	1	0
16	Uredba (EU) 2015/1185 - Ekodizajn Uredba (EU) 2015/1188 - Ekodizajn Delegirana uredba (EU)	Lokalni grijači prostora, lokalni grijači prostora na čvrsto gorivo	Nema harmoniziranih standarda.				

	2015/1186 - Energetsko označavanje						
17	Uredba (EU) 2015/1189 - Ekodizajn Delegirana uredba (EU) 2015/1187 - Energetsko označavanje	Kotlovi na čvrsto gorivo	OJ L 2024/564 (15.2.2024)	1	1	0	0
18	Uredba (EU) 2016/2281 - Ekodizajn	Proizvodi za grijanje vazduha, proizvodi za hlađenje, rashladni uređaji na visokim temperaturama i ventilokonvektori	OJ L 2024/2638 (11.10.2024)	1	1	0	0
19	Uredba (EU) 2019/2020 - Ekodizajn Delegirana uredba (EU) 2019/2015 - Energetsko označavanje	Izvori svjetlosti	Nema harmoniziranih standarda.				
20	Uredba (EU) 2019/1782 - Ekodizajn	Izvori napajanja	Nema harmoniziranih standarda.				
21	Uredba (EU) 2015/1095 - Ekodizajn	Profesionalni rashladni ormari za skladištenje	OJ L 2024/1589 (6.6.2024) OJ L 2026/151 26.1.2026	2	2	0	0
22	Uredba (EU) 2019/2019 - Ekodizajn Delegirana uredba (EU) 2019/2016 - Energetsko označavanje	Kućni rashladni uređaji	OJ C 022 (24.01.2014.)	1	1	0	0

23	Uredba (EU) 2019/2024 - Ekodizajn Delegirana uredba (EU) 2019/2018 - Energetsko označavanje	Rashladni uređaji sa funkcijom direktne prodaje	OJ L 2024/2397 (12.9.2024) OJ L 2025/533 (26.3.2025)	2	0	1	1
24	Uredba (EC) 107/2009 - Ekodizajn	STB uređaji	Nema harmoniziranih standarda.				
25	Uredba (EU) 2023/826 - Ekodizajn	Režim pripravnosti i isključenja	OJ C 460 (09.12.2016.)	6	6	0	0
26	Uredba (EU) 548/2014 - Ekodizajn	Transformatori	OJ C 416 (11.11.2016)	4	4	0	0
27	Uredba (EU) 932/2012 - Ekodizajn Delegirana uredba (EU) 392/2012 - Energetsko označavanje	Sušilice za veš	OJ C 80 (15.03.2017)	2	2	0	0
28	Uredba (EU) 666/2013 - Ekodizajn	Usisivači	OJ C 267 (11.08.2017)	8	8	0	0
29	(EU) 1253/2014 - Ekodizajn Delegirana uredba (EU) 1254/2014 - Energetsko označavanje	Ventilacione jedinice	Nema harmoniziranih standarda.				
30	(EU) 2019/2023 - Ekodizajn Delegirana uredba (EU) 2019/2014 - Energetsko označavanje	Mašine za pranje veša i kombinovane mašine	OJ L 204 (10.6.2021) OJ L 2025/72 (17.1.2025)	6	6	0	0
31	Uredba (EU) 547/2012 - Ekodizajn	Pumpe za vodu	Nema harmoniziranih standarda.				
32	Uredba (EU) 2019/1784 - Ekodizajn	Oprema za varenje	Nema harmoniziranih standarda.				
Elektrotehnika i elektronika							
32	2004/108/EC	Elektromagnetna kompatibilnost	OJ L 157 (10.06.2022)	206	206	0	0

33	2014/34/EU	Oprema i zaštitni sistemi u potencijalno eksplozivnim atmosferama (ATEX)	OJ L 79 (7.03.2023)	106	102	4	0
34	2006/95/EC	Niskonaponska oprema	OJ L 2025/1488 (22.07.2025.)	938	936	0	2
35	1999/5/EC	Radio i telekomunikaciona terminalna oprema	OJ L 2025/1741 (13.08.2025.)	184	175	0	9
Mašinstvo i transportna sredstva							
36	2008/57/EC	Interoperabilnosti željezničkog sistema	OJ L 2025/424 (6.3.2025)	142	142	0	0
UKUPNO				1654	1636	6	12

IEC – nove naknade za nacionalno usvajanje standarda (od 2026.)

IEC uvodi novi sistem **naknada (royalty)** za nacionalna usvajanja IEC standarda, koji se primjenjuje od **1. januara 2026. godine**. Ovaj sistem zamjenjuje dosadašnji model bez naknada i uvodi jedinstvena pravila za sve nacionalne komitete.

Osnovna pravila

- Uvodi se **naknada od 5 %** na **prodaju nacionalnih adopcija IEC standarda**.
- Naknada se obračunava na **stvarni iznos prodaje nacionalnog komiteta**, a ne na IEC katalošku cijenu.

Uvođenjem 5 % naknada, ukida se dosadašnja jednokratna naknada od 1 CHF po novoj IEC adopciji. Obaveza prijave novih usvojenih standarda ostaje, ali bez plaćanja.

PRIRUČNIK ZA STANDARDIZACIJU

Upravni odbor BAKE je na sjednici održanoj 12. novembra 2025. godine donio odluku da se, u saradnji sa Institutom za standardizaciju BiH izradi nova publikacija koja sistematski objašnjava procese i značaj standardizacije. To predstavlja značajan napredak u izvršavanju osnovne misije udruženja BAKE i Instituta za standardizaciju – kontinuirano poboljšavati sistem standardizacije u BiH.

Izrada Priručnika je strateški imperativ kako bi se osiguralo da Bosna i Hercegovina ima zvanični, autoritativni i edukativni izvor znanja o standardizaciji, neophodan za usklađivanje s evropskim i međunarodnim praksama.

POSJETA STUDENATA ELEKTROTEHNIČKOG FAKULTETA

Studenti treće i četvrte godine Elektrotehničkog fakulteta Univerziteta u Istočnom Sarajevu posjetili su 4. 6. 2025. godine Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine.

BAKE PRIZNANJA

U 2022. godini je donesen Pravilnik o priznanjima Bosanskohercegovačkog komiteta za elektrotehniku.

S tim u vezi, Upravni odbor BAKE je na sjednici održanoj 12. novembra 2025. godine donio odluku da se BAKE priznanja dodijele kako slijedi:

BAKE PLAKETA:

- Rudnik Banovići

BAKE ZAHVALNICA:

- Božidar Popović, dugogodišnji član komiteta BAS/TC 57 Kućanski i slični električni aparati, Elektrotehnički fakultet Istočno Sarajevo
- Stojanka Bošnjak, dugogodišnji član komiteta BAS/TC 5 Telekomunikacije Penzioner
- Dževad Beširović, dugogodišnji član komiteta BAS/TC 18 Energetski transformatori, mjerni releji i zaštitna oprema Rudnici uglja "Kreka"
- Biljana Petrić, dugogodišnji član komiteta BAS/TC 10 Oprema za mjerenje električne energije i upravljanje opterećenjem Orao a.d.
- Dragoljub Lakić, dugogodišnji član komiteta BAS/TC 19 Električne instalacije u zgradama, MAHLE Electric Drives Bosnia d.o.o.

Generalna skupština IEC

Generalna skupština 89. Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC) održana je od 15. do 19. septembra 2025. godine u New Delhiju, u velikom kongresnom centru Bharat Mandapam, kao jedan od najznačajnijih skupova u globalnoj standardizaciji elektrotehničke i elektroničke industrije. Skup je okupio više od 2.000 stručnjaka iz više od 100 zemalja, sa zajedničkom vizijom uspostavljanja međunarodnih standarda koji podržavaju održivi, potpuno električni i povezani svet. Pod temom “Fostering a Sustainable World”, diskusije i više od 150 tehničkih i upravljačkih sesija fokusiralo se na ključne oblasti kao što su standardizacija za čistu energiju i Low Voltage Direct Current (LVDC) – gde je Indija imenovana globalnim sekretarijatom za LVDC – kao i inovacije u veštačkoj inteligenciji, e-mobilnosti i inkluzivnom razvoju standarda. Skupština je uključivala i najveću IEC izložbu do tada sa 75 izlagača, programe za mlade profesionalce, i snažno je promovisana saradnja između industrije, akademije i standardizacijskih tela širom sveta, naglašavajući Indiju kao važnog lidera u globalnom standardizacijskom ekosistemu.

WEB sajt BAKE

- analitika za period 1.1.2025 – 31.12.2025. godine -

Broj posjetilaca	853
Broj pregleda stranica	1572